

8. OPPILAANOHJAUKSEN OHJAUSSUUNNITELMA

8.1. OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN LAIHIAN PERUSOPETUKSESSA

Jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetuksen lisäksi ohjausta. Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja perusopetuksen aikana ja sen jälkeen. Opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa. Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, esiopetuksen tuottamat valmiudet huomioonottava ja toisen asteen opintoihin ohjaava jatkumo. Ohjauksesta huolehtivat opettajat ja oppilaanohjaaja sekä muu henkilöstö, jotka toimivat yhteistyössä oppilaan koko perusopetuksen ajan ja eri nivelvaiheissa. Ohjausta toteutetaan opetussuunnitelman mukaan annettavana oppilaanohjauksena, joka muodostuu luokkaohjauksesta, henkilökohtaisesta ja pienryhmäohjauksesta sekä koko koulun antamana ohjauksena.

Työelämään tutustumisen keskeisiä toteuttamismuotoja ovat työelämän ja yhteiskunnan eri osa-alueiden edustajien vierailut oppitunneilla, työpaikkakäynnit, erilaiset yhteistyöprojektit, eri alojen tiedotusmateriaalin käyttö opetuksessa sekä työelämään tutustumisjaksot (TET) tai työpaikalla tapahtuva opiskelu. Eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien opetukseen tulee sisällyttää ainesta, joka liittyy opiskelun tuottamat tiedot ja taidot työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin.

Oppilaalla ja huoltajalla tulee olla mahdollisuus saada tietoa perusopetuksen työtavoista, valinnan mahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan oppimiselle, opinnoille ja tulevaisuudelle. On tärkeää, että huoltajalla on tarvittaessa mahdollisuus keskustella koulun edustajien kanssa oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä.

Ohjaussuunnitelmassa kuvataan ohjauksen perusratkaisut (tavoite ja tehtävä, toimintatavat, työnjako, ohjaus siirtymävaiheissa ja perusopetuksen päättövaiheessa, tehostettu henkilökohtainen ohjaus, työelämään tutustuminen eli TET, tiedottaminen ja yhteistyö huoltajien kanssa, yhteistyö eri toimijoiden kanssa sekä oppilaanohjauksen arviointi) ja ohjaussuunnitelmaa tulee päivittää lukuvuosittain.

8.2. OHJAUKSEN TAVOITE JA TEHTÄVÄ

Ohjaustoiminnan tavoitteena on estää oppilaiden syrjäytyminen yhteiskunnassa ja ohjata oppilaita opintopolun aikana niin, että kaikki oppilaat saavat peruskoulun päättötodistuksen ja saavuttavat siten jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen koulutuksessa. Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koko henkilökunnan tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on myös oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen. Osa ohjausta ovat oppilashuollolliset toimenpiteet, moniammatillinen yhteistyö sekä yhteistyö huoltajien kanssa.

8.2.1. Ohjaus osana yleistä tukea

Jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata oppilasta koulunkäynnissä ja eri oppiaineiden opiskelussa edellä esitettyjen tavoitteiden mukaisesti ja siten ehkäistä ennalta opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Opettajan tehtävänä on myös oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen. Ohjaus liittyy kaikkiin opetustilanteisiin, oppiaineisiin ja oppilaalle annettavaan arviointipalautteeseen. Monipuolista palautetta käytetään suunnitelmallisesti oppilaiden kannustamiseen ja ohjaamiseen.

8.2.2. Ohjaus tehostetun tuen aikana

Ohjauksen näkökulma otetaan huomioon arvioitaessa oppilaan tarvetta tehostettuun tukeen. Ennen tehostetun tuen aloittamista, osana pedagogista arviota, arvioidaan oppilaan yleisen tuen aikana saaman ohjauksen riittävyys ja kohdentuminen oppilaan tarpeita vastaavasti. Tehostetun tuen alkaessa tehtävään oppimissuunnitelmaan kirjataan tarvittaessa myös oppilaanohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet ja tarvittaessa laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma vuosiluokilla 8-9. Huomiota kiinnitetään oppilaan opiskelutavoissa ja -taidoissa tai yhteistyötilanteissa mahdollisesti ilmeneviin tuen tarpeisiin sekä taitoja vahvistaviin ja opiskelumotivaatiota lisääviin toimintatapoihin ja opiskelun sisältöihin. Ohjauksella vahvistetaan tukea tarvitsevan oppilaan itseluottamusta ja ymmärrystä opiskelun merkityksestä omalle tulevaisuudelle.

8.2.3. Ohjaus erityisen tuen aikana

Ennen erityisen tuen päätöstä, osana pedagogista selvitystä, arvioidaan tehostetun tuen aikana annetun ohjauksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet yksilölliseen ja ryhmässä tapahtuvaan ohjaukseen jatkossa. Erityisen tuen päätöksen jälkeen oppilaalle laadittavaan HOJKS:iin kirjataan myös ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet sekä tarvittaessa laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma vuosiluokilla 8-9. Ohjauksen avulla jatketaan oppilaan opiskelu- ja yhteistyötaitojen sekä itseluottamuksen, opiskelumotivaation ja työelämäntuntemuksen vahvistamista. Päätövaiheen ohjauksessa on tärkeä tuoda esille oppilaalle soveltuvia jatko-opintomahdollisuuksia ja selvittää oppilaan tarvitseman tuen jatkuminen. Ohjauksellista tukea suunniteltaessa tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa sekä hyödynnetään myös oppilashuollon palveluista vastaavan henkilöstön ja oppilasta mahdollisesti avustavan muun henkilöstön asiantuntemusta.

8.3. OHJAUS VUOSILUOKILLA 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskelunvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omissa lähiympäristöissään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

Ohjauksen tukena käytetään oppilaanohjauksen itsearviointilomaketta. Sen tarkoituksena on antaa tietoa oppilaan vahvuuksista ja mahdollisista tuen tarpeista.

http://docs.google.com/a/edu.laihia.fi/document/d/19q3tRdtczTBePqB7y0Rs4VD9OyHFyiRiAJB1OK9F_IE/edit?usp=sharing

8.3.1. Painopisteet 1.-2. luokilla

- Esiopetuksesta perusopetukseen siirtymisen tukeminen
- Koulunkäyntiin liittyvien taitojen kehittäminen
- Kannustaminen vastuuseen koulunkäynnistä ja koulutehtävistä
- Sosiaalisen kasvun tukeminen
- Varhainen puuttuminen oppimisvaikeuksiin
- Monipuolisiin työtapoihin ohjaaminen

8.3.2. Siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeitä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

8.3.3. Ohjaus siirryttäessä alakouluun

Keskeistä nivelvaiheessa siirryttäessä alakouluun:

- kouluun tutustuminen, sekä oppilaat että huoltajat
- koulutyöhön perehtyminen
- huoltajien perehdyttäminen koulujärjestelmään, koululaisen kotijoukkona
- huoltajien kasvatusvastuun vahvistaminen
- koulunkäyntitaitojen oppiminen
- erilaisiin työtapoihin tutustuminen
- omiin vahvuuksiin ja harjoittelua vaativiin asioihin tutustuminen
- oppilasryhmään kuulumisen ja sen jäsenenä, koululaisena toimiminen
- tietojen siirto neuvolasta ja esikoulusta kouluun

8.3.4. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille

annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

8.3.5. Ohjaus siirryttäessä kolmannelle luokalle

Keskeistä nivelvaiheessa siirryttäessä 2.luokalta 3.luokalle:

- Jos opettaja vaihtuu tässä nivelvaiheessa, luokanopettaja siirtää opetuksen kannalta välttämättömän tiedon 3.luokan opettajalle. Jos opettajaa ei vielä keväällä tiedetä, apulaisrehtorin vastuulla on tiedonsiirto uudelle opettajalle.
- Luokanopettaja tarvittaessa informoi englanninopettajaa tukea tarvitsevista oppilaista.
- Apulaisrehtori/luokanopettaja informoi oppilasta ja koteja kieliohjelmasta ja alkavista uusista oppiaineista.
- Lain vaatima erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista. Vastuu on erityisopettajalla.

8.3.6. Ohjauksen työnjako vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppilaiden kasvatuksellisen ja opetuksellisen ohjauksen päävastuu on luokanopettajalla ja lapsen huoltajilla. Erityinen huomio ohjauksessa kiinnitetään erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ohjaukseen.

Apulaisrehtori ja/tai vararehtori

- luo ohjauksen toimintamahdollisuudet ja edellytykset
- tukee ohjauksen suunnittelua ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa
- pyrkii järjestämään ohjaukselle riittävät resurssit
- pyrkii varmistamaan oppilaalle riittävän henkilökohtaisen ohjauksen
- etsii/antaa/tarjoaa vaihtoehtoja opettajille monimuotoisten työtapojen järjestämiseen ja ohjaukseen (mm. opettajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta huolehtiminen)
- vastaa yhteisöllisestä oppilashuoltoryhmästä ja osallistuu siihen
- osallistuu tarvittaessa yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön
- tiedottaa oppilashuoltotyöstä muille opettajille
- laatii luokkajaot ja mahd. luokkasiirrot
- laatii lukujärjestykset ja opetusryhmät
- tukee oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista

- osallistuu luokanopettajien ja huoltajien kanssa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjaukseen (esim. huoltajien tapaamiset)
- vastaa nivelvaiheiden toteuttamisesta ja tiedonsiirrosta
- huolehtii kodin ja koulun välisen yhteistyön toteutumisesta
- pyrkii järjestämään ammatteihin ja elinkeinoelämään tutustumisen yhdessä opettajien kanssa
- yläkouluilta tulevien TET -oppilaiden ohjaaminen yhdessä opettajien kanssa
- yhteistyö yrityksiin

Luokanopettaja

- suunnittelee ja toteuttaa oppilaanohjausta opetussuunnitelman ja ohjaussuunnitelman mukaisesti
- huolehtii yksittäisen oppilaan ja koko luokan päivittäisen koulunkäynnin sujumisesta
- tukee oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista
- tutustuttaa oppilaansa kouluun ja sen käytänteisiin
- luo luokkaansa myönteistä yhteishenkeä
- nivelvaiheen yhteistyö päiväkoteihin
- huolehtii oppilaiden opiskeluun ohjaamisesta ja monipuolisesta opetuksesta
- on säännöllisesti yhteydessä huoltajiin oppilaiden koulunkäynnin sujumisesta
- seuraa ja ohjaa oppilaan edistymistä yhdessä muiden opettajien kanssa
- seuraa oppilaan säännöllistä koulunkäyntiä
- huolehtii koulun asioiden tiedottamisesta oppilaille ja tarvittaessa koteihin
- tekee yhteistyötä koulun henkilöstön kanssa luokkaansa tai yksittäiseen oppilaaseen liittyvissä asioissa
- osallistuu tarvittaessa oppilashuoltotyöhön
- suunnittelee ja toteuttaa oppilaan tarvitsemat tukitoimet yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa
- osallistuu tarvittaessa oppimissuunnitelman, pedagogisen arvion ja pedagogisen selvityksen tekemiseen
- osallistuu tarvittaessa henkilökohtaisen opiskelun järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laatimiseen yhteistyössä oppilaan, huoltajien, aineen- ja erityisopettajien sekä tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa
- osallistuu tehostetun tuen toteuttamiseen
- luokanopettaja informoi kouluavustajaa tunnin kulusta ja antaa materiaalit etukäteen avustajalle jos on mahdollista
- tekee ohjaustoiminnan yhteydessä yhteistyötä muiden oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa
- ohjaa ja tukee oppilaita koulutuksen nivelvaiheissa, esimerkiksi koulun aloittamisessa
- ohjaa oppilasta säännölliseen itsearviointiin ja rakentavaan vertaisarviointiin
- arvioi säännöllisesti ja monipuolisesti oppilaiden opintomenestystä

Laaja-alainen erityisopettaja

- ohjaa erityisoppilaita sekä tehostetun ja erityisen tuen tarpeessa olevia oppilaita koulupolun aikana yhteistyössä luokanopettajan ja opettajien kanssa
- tekee lukemisen – ja kirjoittamisen sekä matematiikan testejä oppimisen tueksi.
- antaa tarvittaessa yksilöllistä oppimiseen oppimisohjausta.
- osallistuu oppilashuoltotyöhön
- vastaa HOJKS-palavereista ja kolmiportaisen tuen toimimisesta
- nivelvaiheissa vastaa siirto-HOJKSeista ja tiedottaa tuen tarpeesta opettajille
- tilaa erityisen tuen tarpeessa oleville oppilaille oppimateriaalit (mm. äänikirjat)

Erityisluokanopettaja

- on mukana esiopetuksen ja koulun välisessä nivelvaiheessa. Mahdollisuuksien mukaan on jo opettanut esiopetusvuonna erityisen tuen oppilaita, jotka tulevat omalle luokalle.
- vastaa HOJKS-palavereista omien oppilaidensa osalta
- auttaa mahdollisuuksiensa mukaan laaja-alaista erityisopettajaa ottamalla yleisopetuksen tehostetun tai erityisen tuen oppilaita mukaan pienryhmän tunneille.
- pitää yhteyttä oppilaan kanssa työskenteleviin yhteistyötahoihin, kuten terapeutteihin
- seuraa oppimisen edistymistä ja konsultoi psykologia esimerkiksi oppiaineiden yksilöllistämistarpeesta
- kokoaa tarvittaessa oppilashuollon monialaisen asiantuntijaryhmän koolle
- on aktiivisessa yhteistyössä oppilaan yleisopetuksen integraatituntien opettajan kanssa
- tekee lausuntoja oppilaasta terapia- ja tutkimusjaksoja varten
- tekee pedagogisen selvityksen erityisen tuen tarpeen jatkosta 2. ja 6. luokan aikana
- huolehtii kuudennen luokan lopussa siirtymävaiheen palavereista yläkoulun kanssa

Koulunkäynnin ohjaaja

- ohjaa yhteistyössä opettajan kanssa oppilaan oppimista, kannustaa, ja auttaa motivaation löytymisessä yksilöllisesti
- ohjaa yhteistyössä opettajan kanssa oppilaan oppimista, kannustaa, ja auttaa motivaation löytymisessä yksilöllisesti
- tukee oppilaan itsenäistymistä sekä hänen sosiaalisten taitojensa kehittymistä
- selvittää tarpeelliset tiedot ohjattaviensa HOJKS lausunnoista; tuen tarpeesta ja suunnitelluista tukimuodoista
- löytää yhteistyössä opettajien kanssa tukea tarvitsevat oppilaat
- ottaa huomioon oppilaan toimintakyvyn ja koulun toimintaympäristön

- perehtyy mahdollisuuksien mukaan materiaaleihin etukäteen ja muokkaa ne oppilaalle soveltuviksi
- on mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa oppilaan tarvitsemia tukitoimia yhteistyössä oppilaan opettajien sekä häntä ohjaavien tahojen kanssa
- toimii opettajien ja kouluyhteisön apuna tilanteen ja tarpeen mukaan

Vaativan erityisopetuksen luokan opettaja

Opettajana toimii erityisluokanopettaja

- Pedagoginen vastuu opetuksesta
- Vastuu ryhmän toiminnasta ja valvonnasta
- Arviointi ja suunnittelutyö
- Kommunikaatiomenetelmien suunnitseminen yhdessä kodin, ohjaajien ja terapeuttien kanssa
- Konsultointi erityisluokissa mahdollisten oppilassiirtojen yhteydessä
- kodin ja koulun välinen yhteistyö, palaverit yhdessä ohjaajan kanssa
- osallistuminen moniammatilliseen yhteistyöhön yhdessä ohjaajan kanssa (VKS, Eskoo, terapeutit)
- Pedagogisten asiakirjojen laatiminen
- Oppilaanohjaus, mikäli tunnit ovat erityisluokanopettajan pidettävänä. Yhteistyö jatko-opiskelupaikkojen kanssa, yhteishaku yhteistyössä oppilaan ja kodin kanssa
- Oppimateriaalin hankinta
- Apuvälineiden hankkiminen luokkaan
- Oppilaan koulupäivän aikana toteutettavan lääkehoitosuunnitelman tekeminen moniammatillisessa ryhmässä (koti, koulunkäynninohjaaja, kouluterveydenhoitaja ja mahdollisesti koululääkäri)
- Toisen asteen nivelvaiheeseen osallistuminen
- Tutustumiskäyntien/vierailuiden suunnittelu ja ohjaaminen yhdessä ohjaajan kanssa

Vaativan erityisopetuksen luokan ohjaaja

Opettaja ja ohjaajat suunnittelevat yhdessä opetusjärjestelyjä sekä luokan toimintaa.

- Tao- luokan kaikilla ohjaajilla perushoidon (vaipan vaihto, vessatukset, pesut, syöttäminen, lääkkeiden jako) toteuttaminen
- Koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttaminen
- oppimisen tuki ja koulunkäynnin ohjaaminen oppitunneilla
- arjen hallinnassa tukeminen
- Luokkatyöskentelyssä ja koulun arjessa ohjaaminen
- moniammatilliseen yhteistyöhön osallistuminen yhdessä opettajien kanssa

- vanhempainiltojen suunnittelu, järjestäminen ja niihin osallistuminen yhdessä opettajien kanssa
- Oppilaan koulupäivän aikana toteutettavan lääkehoitosuunnitelman tekeminen moniammatillisessa ryhmässä (koti, erityisluokanopettaja, kouluterveydenhoitaja ja mahdollisesti koululääkäri)
- kodin ja koulun välinen yhteistyö ja viestintä yhdessä opettajan kanssa
- Tutustumiskäyntien ja vierailuiden suunnittelu sekä ohjaaminen yhteistyössä opettajien kanssa
- Oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen haastavissa tilanteissa
- Kokemus kehitysvamma-alalta ja koulunkäynninohjaajan koulutus
- Aamupäivä- ja iltapäivätoiminnan toteuttaminen oman
- Toiminta-alueittaisten oppilaiden saattaminen koulukuljetukseen (kouluun saavuttaessa ja koulusta kotiin lähettäessä)
- Auttaa oppilasta kommunikaatiossa koulupäivän aikana (tukiviittomat, kuvakommunikaatio, Ipad)

Kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, koulupsykologi ja muu henkilökunta

- toimivat kuten yläkoulun vastaavat henkilöt

Oppilashuolto (kts. Laihian kunnan oppilashuoltosuunnitelma)

- Yhteisöllinen oppilashuolto
- Yksilökohtainen oppilashuolto
- Asiantuntijaryhmä

Huoltaja/koti

- kodilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta
- yhteistyö opettajan ja koulun kanssa helpottaa yhteisten tavoitteiden toteuttamista ja oppilaan kasvun tukemista
- yhteisiin tilaisuuksiin osallistuminen
- yhteydenpitoa molempiin suuntiin (esim. poissaoloista ja muista lapsen elämässä tapahtuvista muutoksista ilmoittaminen)

8.4. OHJAUS VUOSILUOKILLA 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Ohjauksen tukena käytetään oppilaanohjauksen itsearviointilomaketta. Sen tarkoituksena on antaa tietoa oppilaan vahvuuksista ja mahdollisista tuen tarpeista.

(3.-4.luokat) https://docs.google.com/a/edu.laihia.fi/document/d/13w4dQgoK_-axQQroZVXSPOFRW0Qh_F89wUJKmm7z-cE/edit?usp=sharing

(5.-6.luokat)

<http://docs.google.com/a/edu.laihia.fi/document/d/1It1ykqaFnZZHredB4ypHiQBwcmhcHQg4y6pLQymo-XI/edit?usp=sharing>

8.4.1. Painopisteet 3.-6. luokilla

- Enenevään vastuuseen koulutyöstä ja opiskelusta kannustaminen
- Itsearviointin harjoittelu
- Monipuolisiin työmenetelmiin ohjaaminen
- Tiedonhankinnan valmiuksien kehittäminen; (mm. tietotekninen osaaminen, internetin käyttö ja tiedonhaku)
- Työelämään ja ammatteihin tutustuminen (esim. vanhempien ammatit, oman kunnan työelämä, mahdolliset yritysvierailut)

- Kuudennelta seitsemännelle luokalle siirtymisen tukeminen

8.4.2. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

8.4.3. Ohjaus siirtymävaiheessa yläkouluun

Keskeistä kuudennella luokalla, ns. nivelvaiheessa, siirryttäessä alakoulusta yläkouluun:

- oppilaan ohjaaminen tavoitteelliseen työskentelyyn ja vastuunottoon
- yhteistyö tulevan yläkoulun henkilökunnan kanssa
- tutustuminen yläkoulun toimintatapoihin (työtavat, aineenopettaja- ja jaksojärjestelmä)
- tutustuminen uusiin oppiaineisiin ja opiskelutekniikoihin
- kuudesluokkalaisten ja huoltajien vierailut yläkoulussa
- huoltajien kasvatusvastuun vahvistaminen murrosiän lähestyessä
- tulevista ainevalinnoista tiedottaminen

8.4.4. Ohjauksen työnjako vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppilaiden kasvatuksellisen ja opetuksellisen ohjauksen päävastuu on luokanopettajalla ja lapsen huoltajilla. Erityinen huomio ohjauksessa kiinnitetään erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ohjaukseen.

Apulaisrehtori ja/tai vararehtori

- luo ohjauksen toimintamahdollisuudet ja edellytykset
- tukee ohjauksen suunnittelua ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa
- pyrkii järjestämään ohjaukselle riittävät resurssit
- pyrkii varmistamaan oppilaalle riittävän henkilökohtaisen ohjauksen
- etsii/antaa/tarjoaa vaihtoehtoja opettajille monimuotoisten työtapojen järjestämiseen ja ohjaukseen (mm. opettajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta huolehtiminen)

- vastaa yhteisöllisestä oppilashuollosta ja osallistuu siihen
- osallistuu tarvittaessa yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön
- tiedottaa oppilashuoltotyöstä muille opettajille
- laatii luokkajaot ja mahd. luokkasiirrot
- laatii lukujärjestykset ja opetusryhmät
- tukee oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista
- osallistuu luokanopettajien ja huoltajien kanssa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjaukseen (esim. huoltajien tapaamiset)
- vastaa nivelvaiheiden toteuttamisesta ja tiedonsiirrosta
- huolehtii kodin ja koulun välisen yhteistyön toteutumisesta
- pyrkii järjestämään ammatteihin ja elinkeinoelämään tutustumisen yhdessä opettajien kanssa
- yläkoululta tulevien TET -oppilaiden ohjaaminen yhdessä opettajien kanssa
- yhteistyö yrityksiin yhdessä opettajien kanssa

Luokanopettaja

- suunnittelee ja toteuttaa oppilaanohjausta opetussuunnitelman ja ohjaussuunnitelman mukaisesti
- huolehtii yksittäisen oppilaan ja koko luokan päivittäisen koulunkäynnin sujumisesta
- tukee oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista
- tutustuttaa oppilaansa kouluun ja sen käytänteisiin
- luo luokkaansa myönteistä yhteishenkeä
- nivelvaiheen yhteistyö
- huolehtii oppilaiden opiskeluun ohjaamisesta ja monipuolisesta opetuksesta
- on säännöllisesti yhteydessä huoltajiin oppilaiden koulunkäynnin sujumisesta
- käy kehityskeskustelut huoltajien ja oppilaan kanssa
- seuraa ja ohjaa oppilaan edistymistä yhdessä muiden opettajien kanssa
- seuraa oppilaan säännöllistä koulunkäyntiä
- huolehtii koulun asioiden tiedottamisesta oppilaille ja tarvittaessa koteihin
- tekee yhteistyötä koulun henkilöstön kanssa luokkaansa tai yksittäiseen oppilaaseen liittyvissä asioissa
- osallistuu tarvittaessa oppilashuollon palavereihin
- suunnittelee ja toteuttaa oppilaan tarvitsemat tukitoimet yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa
- osallistuu tarvittaessa oppimissuunnitelman, pedagogisen arvion ja pedagogisen selvityksen tekemiseen
- osallistuu tarvittaessa henkilökohtaisen opiskelun järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laatimiseen yhteistyössä oppilaan, huoltajien, aineen- ja erityisopettajien sekä tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa

- osallistuu tehostetun tuen toteuttamiseen
- luokanopettaja informoi kouluavustajaa tunnin kulusta ja antaa materiaalit etukäteen avustajalle jos on mahdollista
- tekee ohjaustoiminnan yhteydessä yhteistyötä muiden oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa
- ohjaa ja tukee oppilaita koulutuksen nivelvaiheissa, esimerkiksi koulun aloittamisessa, valinnaisaineissa, yläkouluun siirtymisessä
- osallistuu niveltämispalaveriin oppilaan siirtyessä yläkouluun
- ohjaa oppilasta säännölliseen itsearviointiin sekä vertaisarviointiin
- arvioi säännöllisesti oppilaiden opintomenestystä

Aineenopettaja

- huolehtii oman oppiaineensa opiskelun ohjaamisesta ja monipuolisesta opetuksesta
- tukee oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista
- ohjaa oppilasta säännölliseen itsearviointiin
- arvioi säännöllisesti oppilaiden opintomenestystä
- tiedottaa luokanopettajalle ja sekä huoltajalle oppilaan opintomenestyksen muutoksista
- tekee yhteistyötä luokanopettajan, erityisopettajan ja oppilashuoltoryhmän kanssa
- suunnittelee ja toteuttaa oppilaan tarvitsemat tukitoimet yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa
- osallistuu tarvittaessa oppimissuunnitelman, pedagogisen arvion ja pedagogisen selvityksen tekemiseen
- osallistuu tarvittaessa henkilökohtaisen opiskelun järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laatimiseen yhteistyössä oppilaan, huoltajien, erityisopettajien ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa
- osallistuu tehostetun tuen toteuttamiseen

Laaja-alainen erityisopettaja

- ohjaa erityisoppilaita sekä tehostetun ja erityisen tuen tarpeessa olevia oppilaita koulupolun aikana yhteistyössä luokanopettajan ja opettajien kanssa
- tekee lukemisen – ja kirjoittamisen sekä matematiikan testejä oppimisen tueksi.
- antaa tarvittaessa yksilöllistä oppimiseen oppimisohjausta.
- osallistuu oppilashuoltotyöhön
- vastaa HOJKS-palavereista ja kolmiportaisen tuen toimimisesta
- laatii lausuntoja harkintaan perustuvaa valintaa varten
- nivelvaiheissa vastaa siirto-HOJKSeista ja tiedottaa tuen tarpeesta opettajille
- tilaa erityisen tuen tarpeessa oleville oppilaille oppimateriaalit (mm. äänikirjat)

Erityisluokanopettaja

- vastaa HOJKS-palavereista omien oppilaidensa osalta
- auttaa mahdollisuuksiensa mukaan laaja-alaista erityisopettajaa ottamalla yleisopetuksen tehostetun tai erityisen tuen oppilaita mukaan pienryhmän tunneille.
- pitää yhteyttä oppilaan kanssa työskenteleviin yhteistyötahoihin, kuten terapeutteihin
- seuraa oppimisen edistymistä ja konsultoi psykologia esimerkiksi oppiaineiden yksilöllistämistarpeesta
- kokoaa tarvittaessa oppilashuollon monialaisen asiantuntijaryhmän koolle
- on aktiivisessa yhteistyössä oppilaan yleisopetuksen integraatiotuntien opettajan kanssa
- tekee lausuntoja oppilaasta terapia- ja tutkimusjaksoja varten
- tekee pedagogisen selvityksen erityisen tuen tarpeen jatkosta 2. ja 6. luokan aikana
- huolehtii kuudennen luokan lopussa siirtymävaiheen palavereista yläkoulun kanssa

Koulunkäynnin ohjaaja

- ohjaa yhteistyössä opettajan kanssa oppilaan oppimista, kannustaa, ja auttaa motivaation löytymisessä yksilöllisesti
- ohjaa yhteistyössä opettajan kanssa oppilaan oppimista, kannustaa, ja auttaa motivaation löytymisessä yksilöllisesti
- tukee oppilaan itsenäistymistä sekä hänen sosiaalisten taitojensa kehittymistä
- selvittää tarpeelliset tiedot ohjattaviensa HOJKS lausunnoista; tuen tarpeesta ja suunnitelluista tukimuodoista
- löytää yhteistyössä opettajien kanssa tukea tarvitsevat oppilaat
- ottaa huomioon oppilaan toimintakyvyn ja koulun toimintaympäristön
- perehtyy mahdollisuuksien mukaan materiaaleihin etukäteen ja muokkaa ne oppilaalle soveltuviksi
- on mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa oppilaan tarvitsemia tukitoimia yhteistyössä oppilaan opettajien sekä häntä ohjaavien tahojen kanssa
- toimii opettajien ja koulu yhteisön apuna tilanteen ja tarpeen mukaan

Vaativan erityisopetuksen luokan opettaja

Opettajana toimii erityisluokanopettaja

- Pedagoginen vastuu opetuksesta
- Vastuu ryhmän toiminnasta ja valvonnasta
- Arviointi ja suunnittelutyö
- Kommunikaatiomenetelmien suunnitteleminen yhdessä kodin, ohjaajien ja terapeuttien kanssa
- Konsultointi erityisluokissa mahdollisten oppilassiirtojen yhteydessä

- kodin ja koulun välinen yhteistyö, palaverit yhdessä ohjaajan kanssa
- osallistuminen moniammatilliseen yhteistyöhön yhdessä ohjaajan kanssa (VKS, Eskoo, terapeutit)
- Pedagogisten asiakirjojen laatiminen
- Oppilaanohjaus, mikäli tunnit ovat erityisluokanopettajan pidettävänä. Yhteistyö jatko-opiskelupaikkojen kanssa, yhteishaku yhteistyössä oppilaan ja kodin kanssa
- Oppimateriaalin hankinta
- Apuvälineiden hankkiminen luokkaan
- Oppilaan koulupäivän aikana toteutettavan lääkehoitosuunnitelman tekeminen moniammatillisessa ryhmässä (koti, koulunkäynninohjaaja, kouluterveydenhoitaja ja mahdollisesti koululääkäri)
- Toisen asteen nivelvaiheeseen osallistuminen
- Tutustumiskäyntien/vierailuiden suunnittelu ja ohjaaminen yhdessä ohjaajan kanssa

Vaativan erityisopetuksen luokan ohjaaja

Opettaja ja ohjaajat suunnittelevat yhdessä opetusjärjestelyjä sekä luokan toimintaa.

- Tao- luokan kaikilla ohjaajilla perushoidon (vaipanvaihto, vessatukset, pesut, syöttäminen, lääkkeiden jako) toteuttaminen
- Koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttaminen
- oppimisen tuki ja koulunkäynnin ohjaaminen oppitunneilla
- arjen hallinnassa tukeminen
- Luokkatyöskentelyssä ja koulun arjessa ohjaaminen
- moniammatilliseen yhteistyöhön osallistuminen yhdessä opettajien kanssa
- vanhempainiltojen suunnittelu, järjestäminen ja niihin osallistuminen yhdessä opettajien kanssa
- Oppilaan koulupäivän aikana toteutettavan lääkehoitosuunnitelman tekeminen moniammatillisessa ryhmässä (koti, erityisluokanopettaja, kouluterveydenhoitaja ja mahdollisesti koululääkäri)
- kodin ja koulun välinen yhteistyö ja viestintä yhdessä opettajan kanssa
- Tutustumiskäyntien ja vierailuiden suunnittelu sekä ohjaaminen yhteistyössä opettajien kanssa
- Oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen haastavissa tilanteissa
- Kokemus kehitysvamma-alalta ja koulunkäynninohjaajan koulutus
- Aamupäivä- ja iltapäivätoiminnan toteuttaminen oman
- Toiminta-alueittaisten oppilaiden saattaminen koulukuljetukseen (kouluun saavuttaessa ja koulusta kotiin lähettäessä)
- Auttaa oppilasta kommunikaatiossa koulupäivän aikana (tukiviittomat, kuvakommunikaatio, Ipad)

Kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, koulupsykologi ja muu henkilökunta

- toimivat kuten yläkoulun vastaavat henkilöt

Oppilashuolto (kts. Laihian kunnan oppilashuoltosuunnitelma)

- Yhteisöllinen oppilashuolto
- Yksilökohtainen oppilashuolto
- Asiantuntijaryhmä

Huoltaja/koti

- kodilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta
- yhteistyö opettajan ja koulun kanssa helpottaa yhteisten tavoitteiden toteuttamista ja oppilaan kasvun tukemista
- yhteisiin tilaisuuksiin osallistuminen
- yhteydenpitoa molempiin suuntiin (esim. poissaoloista ja muista lapsen elämässä tapahtuvista muutoksista ilmoittaminen)

8.5. OHJAUS VUOSILUOKILLA 7-9

Ohjaus muodostaa koko perusopetuksen kestävän jatkumon. Ohjaustyöhön osallistuvat kaikki oppilaan opintopolkuun ja nivelvaiheisiin liittyvät toimijat. Ohjauksen tavoitteena on tukea oppilaan opiskelua, kasvua ja kehitystä sekä antaa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiseen.

Ohjaus koulussa on kaksitasoista. Sitä toteutetaan opetussuunnitelman mukaan annettavana oppilaanohjauksena, joka muodostuu luokkaohjauksesta, henkilökohtaisesta ja pienryhmäohjauksesta sekä koko koulun antamana ohjauksena. Ohjaustyötä tekee koko koulun henkilökunta, mutta ohjauksen päävastuu on oppilaanohjaajalla.

Ohjauksen tukena käytetään oppilaanohjauksen itsearviointilomaketta. Sen tarkoituksena on antaa tietoa oppilaan vahvuuksista ja mahdollisista tuen tarpeista. http://docs.google.com/a/edu.laihia.fi/document/d/18lcqsGDGt3n6Vzr1BAGt0Y5ws-JupLm5M3k-u6_Rq4/edit?usp=sharing

8.5.1. Opetussuunnitelman mukainen oppilaanohjaus

Opetussuunnitelman kohdassa Oppilaanohjaus on tarkemmin kerrottu oppilaanohjauksen tavoitteet ja toteutustavat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukainen 7. – 9. vuosiluokkien oppilaanohjaus muodostuu:

- luokkamuotoisesta ohjauksesta

- yksilöllisiin kysymyksiin syventävästä henkilökohtaisesta ohjauksesta
- tehostetusta henkilökohtaisesta oppilaanohjauksesta 8.-9.luokilla
- sosiaaliseen vuorovaikutukseen perustuvasta pienryhmäohjauksesta
- työelämään tutustumisesta

Luokkamuotoista ohjausta annetaan kaikille oppilaille muiden oppiaineiden tavoin opetussuunnitelmassa määrätty tuntimäärä, yhteensä kaksi vuosiviikkotuntia, vuosiluokkien 7-8-9 aikana. Oppitunnit on jaettu eri vuosiluokille seuraavasti: 7. luokalla 1 tunti, 8. luokalla 0,2 tuntia ja 9. luokalla 0,8 tuntia. Luokkatunnit sijoitetaan lukuvuoden eri jaksoihin siten, että ne mahdollistavat lukuvuoden aikana tapahtuvien koulun ulkopuolisten tahojen määräämien aikataulujen (esim. yhteishaku 9. luokilla) ja koulun oman työsuunnitelman järkevän toteuttamisen esim. työelämään tutustumisen osalta.

Yläkoulun oppilaanohjaaja on mukana yhteistyössä tukemassa oppilaan luontevaa siirtymistä opiskelun nivelvaiheessa alakoulusta yläkouluun sekä yläkoulusta toiselle asteelle.

8.5.2. Ohjaus koko koulua koskevana toimintana

Ohjauksen tavoitteet 7-9 luokalla ovat:

- Osallisuus ja aktiivinen toiminta
- Oppimaan oppimisen taidot
- Elinikäinen oppiminen
- Itsetuntemus
- Tavoitteiden asettaminen
- Työelämään suuntautuva oppiminen
- Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa
- Monikulttuurisuus ja kansainväliset työmarkkinat

Osallisuus ja aktiivinen toiminta

Tavoitteena on auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

Oppimaan oppimisen taidot

Tavoitteena on kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan.

Elinikäinen oppiminen

Tavoitteena on luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää ydintaitojaan ja vahvuuksiaan sekä kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan.

Itsetuntemus

Tavoitteena on ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti.

Tavoitteiden asettaminen

Tavoitteena on ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista.

Työelämään suuntautuva oppiminen

Tavoitteena on auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta. Tavoitteena on myös ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen.

Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa

Tavoitteena on antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta. Tavoitteena on myös ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta.

Monikulttuurisuus ja kansainväliset työmarkkinat

Tavoitteena on tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla.

8.5.3. Ohjauksen työnjako vuosiluokilla 7-9

Johtava rehtori

- vastaa koulun toiminnasta, opetuksen ja ohjauksen suunnittelusta, resursoinnista ja eri työryhmien vetämisestä
- vastaa 6.-ja 7.- luokan niveltämispalaverin toteutuksesta

- vastaa yhteisöllisestä oppilashuollosta
- osallistuu yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön tarvittaessa
- tukee opettajaa kasvatus- ja opetustehtävissä
- vastaa ainevalinnoista ja lukujärjestysten laatimisesta
- vastaa ryhmien muodostamisesta yhteistyössä luokanohjaajien kanssa
- huolehtii poissaoloselvityksistä ja merkinnöistä (yhdessä luokanohjaajien kanssa)
- seuraa rangaistusten toteutumista
- rekrytoi ja perehdyttää lyhytaikaiset sijaiset
- huolehtii uusien opettajien perehdyttämisestä
- huolehtii hankkeiden ja projektien organisoinnista ja toteutuksesta
- vastaa kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä
- valvoo ja ohjaa oppivelvollisuuden suorittamista
- päättää oppilaan oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä

Luokanohjaaja/-valvoja

- huolehtii luokkansa ryhmäytymisestä nivelvaiheessa eli ryhmähengen luomisesta, tutustumisesta omaan luokkaan ja ”meidän luokan” muodostamisesta siirtymävaiheessa kouluasteelta toiselle
- oman 7. luokan ryhmäyttäminen
- vanhempainilta 6. luokan vanhemmille
- 8lk vanhempainvartit, tarvittaessa myös myöhemmillä luokilla
- 7lk vanhempainillat; (tutustuminen & valinnaisainemessut)
- omat vanhempainillat tarvittaessa
- kiusaamattomuussopimus yhteistyössä kuraattorin kanssa
- ohjaa koulun käytäntöihin, opintojen suunnitteluun (oppimissuunnitelma) ja oman työn arviointiin (itsearviointi)
- toimii luokan lähiohjaajana: luokanohjaajantuokiot, tiedottaminen, opintosuoritusten/ opintopolun seuranta, poissaolojen ja rangaistusten seuranta, yhteistyö henkilökunnan kanssa
- vastaa kodin ja koulun yhteistyöstä, esim. yhteydenpito koteihin Wilman ja puhelimen välityksellä, vanhempainvartit, mahd. perhepalaverit, vanhempainillat
- laatii yhteistyössä perheen ja ao:n kanssa omille oppilailleen tarvittavat pedagogisen asiakirjat
- osallistuu oppimissuunnitelma- ja HOJKS (henkilökohtainen opiskelun järjestämistä koskeva suunnitelma) –palaveriin ja tarvittaessa oppilashuoltotyöhön
- yhteistyössä aineopettajan kanssa käy läpi tarvittavat tukitoimet luokkansa 4-varoituksen saaneiden oppilaiden kanssa
- tekee yhteistyössä oppilaan ja perheen kanssa maahanmuuttajataustaisen oppilaan oppimissuunnitelman muiden aineopettajien kanssa

Vaativan erityisopetuksen luokan opettaja

Opettajana toimii erityisluokanopettaja

- Pedagoginen vastuu opetuksesta
- Vastuu ryhmän toiminnasta ja valvonnasta
- Arviointi ja suunnittelutyö
- Kommunikaatiomenetelmien suunnitteleminen yhdessä kodin, ohjaajien ja terapeuttien kanssa
- Konsultointi erityisluokissa mahdollisten oppilassiirtojen yhteydessä
- kodin ja koulun välinen yhteistyö, palaverit yhdessä ohjaajan kanssa
- osallistuminen moniammatilliseen yhteistyöhön yhdessä ohjaajan kanssa (VKS, Eskoo, terapeutit)
- Pedagogisten asiakirjojen laatiminen
- Oppilaanohjaus, mikäli tunnit ovat erityisluokanopettajan pidettävänä. Yhteistyö jatko-opiskelupaikkojen kanssa, yhteishaku yhteistyössä oppilaan ja kodin kanssa
- Oppimateriaalin hankinta
- Apuvälineiden hankkiminen luokkaan
- Oppilaan koulupäivän aikana toteutettavan lääkehoitosuunnitelman tekeminen moniammatillisessa ryhmässä (koti, koulunkäynninohjaaja, kouluterveydenhoitaja ja mahdollisesti koululääkäri)
- Toisen asteen nivelvaiheeseen osallistuminen
- Tutustumiskäyntien/vierailuiden suunnittelu ja ohjaaminen yhdessä ohjaajan kanssa

Vaativan erityisopetuksen luokan ohjaaja

Opettaja ja ohjaajat suunnittelevat yhdessä opetusjärjestelyjä sekä luokan toimintaa.

- Tao- luokan kaikilla ohjaajilla perushoidon (vaipanvaihto, vessatukset, pesut, syöttäminen, lääkkeiden jako) toteuttaminen
- Koulupäivän aikaisen lääkehoidon toteuttaminen
- oppimisen tuki ja koulunkäynnin ohjaaminen oppitunneilla
- arjen hallinnassa tukeminen
- Luokkatyöskentelyssä ja koulun arjessa ohjaaminen
- moniammatilliseen yhteistyöhön osallistuminen yhdessä opettajien kanssa
- vanhempainiltojen suunnittelu, järjestäminen ja niihin osallistuminen yhdessä opettajien kanssa
- Oppilaan koulupäivän aikana toteutettavan lääkehoitosuunnitelman tekeminen moniammatillisessa ryhmässä (koti, erityisluokanopettaja, kouluterveydenhoitaja ja mahdollisesti koululääkäri)
- kodin ja koulun välinen yhteistyö ja viestintä yhdessä opettajan kanssa
- Tutustumiskäyntien ja vierailuiden suunnittelu sekä ohjaaminen yhteistyössä opettajien kanssa
- Oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen haastavissa tilanteissa

- Kokemus kehitysvamma-alalta ja koulunkäynninohjaajan koulutus
- Aamupäivä- ja iltapäivätoiminnan toteuttaminen oman
- Toiminta-alueittaisten oppilaiden saattaminen koulukuljetukseen (kouluun saavuttaessa ja koulusta kotiin lähdettäessä)
- Auttaa oppilasta kommunikaatiossa koulupäivän aikana (tukiviittomat, kuvakommunikaatio, Ipad)

Oppilaanohjaaja

- osallistuu 6. ja 7. luokan nivelvaiheen saattaenvaihtoon
- 6.-luokkalaisten tutustuttaminen kouluun tukioppilaiden kanssa
- antaa henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi koulunkäyntiin, valinnaisaineisiin, ammatinvalintaan ja jatko-opintoihin liittyvissä asioissa
- suunnittelee ja toteuttaa luokkamuotoista ohjausta 7., 8. ja 9. luokilla
- konsultoi ja ohjaa 7. luokkamuotoisessa ohjauksessa
- pitää yllä ajantasaista ohjausmateriaalia / -kirjastoa sekä koulun oppilaanohjauksen sivustoa
- seuraa yhdessä luokanohjaajien ja opettajien kanssa opintojen edistymistä
- osallistuu oppilashuoltotyöhön ja tarvittaessa HOJKS-palaveriin
- keskustelelee tarvittaessa 4-varoituksen saaneiden oppilaiden kanssa
- antaa henkilökohtaista ohjausta oppilaille (erityisesti painottuen 9. luokalla ammatinvalintaan ja jatkokoulutukseen)
- järjestää oppilaiden tarpeiden mukaista pienryhmäohjausta (esim. opiskelun tehostaminen, lukion ainevalinnat, soveltuvuuskokeisiin valmistautuminen)
- arvioi tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen 8. ja 9.luokkien oppilaiden kohdalla yhteistyössä oppilashuollon kanssa
- laatii henkilökohtaisen jatko-opintosuunnitelman tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeessa oleville oppilaille yhteistyössä oppilashuollon, huoltajien ja oppilaan kanssa
- organisoii 8. ja 9. luokan työelämään tutustuttamisen (TET) sekä koulutuskokeilut ja tutustumiskäynnit esim. 2. asteen oppilaitoksiin
- tekee yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän sekä yritysten eri tahojen kanssa
- järjestää ja toteuttaa yhteishaun
- toteuttaa harkintaan perustuvan valinnan yhdessä erityisopettajan kanssa
- toimii jatkuvassa yhteistyössä 2. asteen koulutuksen kanssa
- vastaa ilman opiskelupaikkaa jääneiden ohjauksesta kesällä ja huolehtii oppilaiden tiedonsiirtolomakkeet 2. asteen oppilaitoksiin
- osallistuu oppilaiden saattaen vaihtoon sekä seuraa oppilaiden sijoittumista toiselle asteelle
- ohjaa pudokkaat muiden palveluiden piiriin (kuraattori/sosiaalitoimi/etsivä nuorisotyö)

- ilmoittaa ilman opiskelupaikkaa olevat oppivelvolliset asuinkunnalle määräaikaan mennessä

Aineenopettaja

- perehdyttää oman aineensa tavoitteisiin, sisältöihin ja arviointiin
- ohjaa oman aineensa oppimismenetelmiin
- vahvistaa ja tukee koulun käytänteiden noudattamista
- eriyttää opetusta tarvittaessa ja ottaa huomioon erityistä tukea tarvitsevien sekä maahanmuuttajataustaisten oppilaiden tarpeet
- tunnistaa oppimisvaikeuksia ja ohjaa kolmiportaisessa tuessa eteenpäin
- osallistuu HOJKS:ien ja oppimissuunnitelmien tekoon ja toteuttamiseen omien oppilaidensa osalta
- laatii yhteistyössä perheen ja lo:n kanssa omille oppilailleen tarvittavat pedagogisen arviot ja oppimissuunnitelmat
- informoi luokanohjaajaa, oppilaanohjaajaa ja huoltajaa oppilaan opintomenestymisen muutoksista
- antaa oman oppiaineensa mahdolliset 4-varoitukset luokanvalvojan ja koulusihteerin kautta oppilaille ja käy oppilaan kanssa läpi tarvittavat tukitoimet
- informoi oman aineensa valinnaisaineista mm. vanhempainillassa
- tutustuttaa oppilaita oman aineensa ammatillisiin vaihtoehtoihin

Laaja-alainen erityisopettaja

- ohjaa erityisoppilaita sekä tehostetun ja erityisen tuen tarpeessa olevia oppilaita koulupolun aikana yhteistyössä luokanohjaajan ja opettajien kanssa
- tekee lukemisen – ja kirjoittamisen sekä matematiikan testejä oppimisen tueksi.
- antaa tarvittaessa yksilöllistä ja tehostettua ohjausta
- osallistuu oppilashuoltotyöhön
- vastaa HOJKS-palavereista ja kolmiportaisen tuen toimimisesta
- laatii lausuntoja harkintaan perustuvaa valintaa varten
- nivelvaiheissa vastaa siirto-HOJKSeista ja tiedottaa tuen tarpeesta opettajille
- tilaa erityisen tuen tarpeessa oleville oppilaille oppimateriaalit (mm. äänikirjat)

Erityisluokanopettaja

- on mukana alakoulun ja yläkoulun välisessä nivelvaiheessa
- vastaa HOJKS-palavereista omien oppilaidensa osalta
- auttaa mahdollisuuksiensa mukaan laaja-alaista erityisopettajaa ottamalla yleisopetuksen tehostetun tai erityisen tuen oppilaita mukaan pienryhmän tunneille.
- pitää yhteyttä oppilaan kanssa työskenteleviin yhteistyötahoihin, kuten terapeutteihin

- seuraa oppimisen edistymistä ja konsultoi psykologia esimerkiksi oppiaineiden yksilöllistämistarpeesta
- kokoaa tarvittaessa oppilashuollon monialaisen asiantuntijaryhmän koolle
- on aktiivisessa yhteistyössä oppilaan yleisopetuksen integraatiotuntien opettajan kanssa
- tekee lausuntoja oppilaasta terapia- ja tutkimusjaksoja varten
- laatii lausuntoja luokkansa oppilaista harkintaan perustuvaa valintaa varten
- huolehtii nivelvaiheissa luokkansa oppilaiden Siirto-HOJKSeista ja tiedottaa tuen tarpeesta opettajille

Joustavana perusopetuksen, JOPO-luokan opettaja

Opettajana toimii erityispedagogiikkaan perehtynyt henkilö (esimerkiksi erityisopettaja tai erityisluokanopettaja).

- pedagoginen vastuu opetuksesta
- vastuu ryhmän toiminnasta ja valvonnasta
- arviointi ja suunnittelutyö
- oppilasvalintaprosessiin osallistuminen yhdessä JOPO-ohjaajan kanssa
- kodin ja koulun välinen yhteistyö, palaverit yhdessä ohjaajan kanssa
- osallistuminen moniammatilliseen yhteistyöhön yhdessä ohjaajan kanssa
- oppimissuunnitelman laatiminen ja tarvittaessa HOJKSien tekeminen
- työpaikkaopiskelun TOPin suunnittelu, seuranta, tehtävien laadinta ja arviointi yhdessä ohjaajan kanssa
- oppimateriaalin hankinta
- toisen asteen nivelvaiheeseen osallistuminen
- ohjaajan kanssa tehtävä yhteistyö nuorisotoimen ja sosiaalitoimen ja muiden toimijoiden kanssa
- leirikoulujen, tutustumiskäyntien/vierailuiden suunnittelu ja ohjaaminen yhdessä ohjaajan kanssa
- JOPO-luokan toimintasuunnitelman teko yhdessä ohjaajan kanssa

Joustavan perusopetuksen ohjaaja

Ohjaajat toimivat JOPO-ohjaaja -nimikkeellä. Opettaja ja ohjaaja suunnittelevat yhdessä opetusjärjestelyjä sekä luokan toimintaa ja toimivat työparina.

- työpaikkaopiskelun organisointi ja käytännön järjestelyt yhdessä opettajan kanssa
- leirikoulujen, tutustumiskäyntien ja vierailuiden suunnittelu sekä ohjaaminen yhteistyössä opettajien kanssa
- oppimisen tuki ja koulunkäynnin ohjaaminen oppitunneilla
- arjen hallinta

- nuorten tukihenkilönä toimiminen
- oppilasvalintaprosessiin osallistuminen yhdessä opettajan kanssa
- moniammatilliseen yhteistyöhön osallistuminen yhdessä opettajien kanssa
- työpaikkaopiskelu TOPin seuranta ja tukeminen
- vanhempainiltojen suunnittelu, järjestäminen ja niihin osallistuminen yhdessä opettajien kanssa
- kodin ja koulun välinen yhteistyö ja viestintä yhdessä opettajan kanssa
- ohjaajan ja sosiaalityöntekijän yhteiset käynnit perheissä tarvittaessa
- muu yhteistyö sosiaalitoimen kanssa
- ohjaajan ja oppilaan yhteiset tapaamiset ennen koulun alkamista.

Kouluterveydenhoitaja

- seuraa, arvioi ja edistää oppilaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä
- suunnittelee ja toteuttaa ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa mm. tehden terveystarkastuksia ja antaen terveysneuvontaa
- ohjaa oppilasta tarvittaessa eteenpäin saamaan hoitoa tai jatkotutkimuksia varten
- ohjaa yhteistyössä koululääkärin kanssa ammatinvalintaan ja terveyteen liittyvissä asioissa
- ohjaa tarvittavien terveyteen liittyvien todistusten hankkimisessa
- osallistuu oppilashuoltotyöhön
- osallistuu tarvittaessa yksittäisten lasten tai nuorten asiaa käsittelevien monialaisten asiantuntijaryhmien työskentelyyn
- työskentelee eri yhteistyötahojen kanssa.

Koulukuraattori

- edistää hyvinvointia ja sosiaalisia valmiuksia kertaluontoisten tai säännöllisten tapaamisten muodossa
- tukee lasta, nuorta ja perhettä käyttäytymiseen, sosiaalisiin suhteisiin, tunne-elämään, perhetilanteeseen ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa
- osallistuu oppilashuoltotyöhön
- osallistuu nivelvaiheyhteistyöhön eri tahojen kanssa (tutustumispäivän suunnittelu ja toteutus, ryhmäyttäminen, luokkajaot, tiedonsiirto).
- tekee tarvittaessa ennaltaehkäisevää työtä esimerkiksi pitämällä oppitunteja ajankohtaisista teemoista

Koulupsykologi

- tapaa lapsia ja nuoria terapeuttisten käyntien muodossa oppimiseen, tunne-elämään sekä mielenterveyteen liittyvissä asioissa
- tekee peruskoulun aikana mm. oppimiseen ja tunne-elämään liittyviä tutkimuksia ja arviointeja sekä ohjaa tarvittaessa jatkotutkimuksiin
- antaa neuvontaa, ohjausta ja konsultaatiota lapsen tai nuoren kasvatukseen, kehitykseen ja mielenterveyteen liittyvissä asioissa
- osallistuu oppilashuoltotyöhön
- osallistuu nivelvaiheysteistyöhön eri tahojen kanssa (koulutulokaspäivä, luokkajaot)
- suunnittelee ja toteuttaa ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä esim. oppituntien ja ryhmien muodossa
- osallistuu tarvittaessa vanhempainiltoihin

Koulusihteeri

- kirjaa uudet oppilaat hallinto-ohjelmaan
- huolehtii oppilaiden ja huoltajien yhteystietojen päivityksestä
- kokoaa lukuvuosiedotteen rehtorin ohjeiden mukaisesti
- päivittää valinnaisaineoppaan rehtorin ohjeiden mukaisesti
- huolehtii lukujärjestykset jaksojen vaihtuessa opettajien ja luokanohjaajien tietoon
- päättöluokkien tiedonsiirto Opintopolkuun yhteishakua varten

Tukioppilaita ohjaava opettaja

- järjestää tukioppilaiden valinnan
- ohjaa tukioppilastoimintaa

Oppilaskuntaa ohjaava opettaja

- ohjaa oppilaskunnan toimintaa
- järjestää oppilaskunnan hallituksen jäsenten valinnan

Koulun muu henkilökunta

- tukee ja ohjaa oppilaita koulun kasvatustavoitteiden mukaisesti oman työnsä kautta

Oppilashuolto (kts. Laihian kunnan oppilashuoltosuunnitelma)

- Yhteisöllinen oppilashuolto
- Yksilökohtainen oppilashuolto

- Asiantuntijaryhmä

Etsivä nuorisotyö

- tarjoaa apua niille 15-29-vuotiaille nuorille, jotka tarvitsevat apua elämänhallintaan ja tulevaisuuden suunnitteluun
- tarjoaa nuorelle varhaista tukea nuoren sitä halutessa ja on tukena tarvittavaan palveluun hakeutumisessa
- apuna oppivelvollisuuden ohjaus- ja valvontatehtävissä

Huoltaja/koti

- kodilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta ja oppivelvollisuuden suorittamisesta
- yhteistyö opettajan ja koulun kanssa helpottaa yhteisten tavoitteiden toteuttamista ja oppilaan kasvun tukemista
- yhteisiin tilaisuuksiin osallistuminen
- yhteydenpitoa molempiin suuntiin (esim. poissaoloista ja muista lapsen elämässä tapahtuvista muutoksista ilmoittaminen)

8.5.4. Työnjako yläkoulun nivelvaiheissa ja yläkoulussa

Luokka-aste	Tehtävät, menetelmät, työtavat	Vastuuhenkilö/t
6. luokka	Tulevien 7.-luokkalaisten tapaamiset/keskustelut tarpeen mukaan	kuraattori, oppilaanohjaaja, psykologi, terveydenhoitaja
	Oppilastietolomakkeet alakouluille	oppilaanohjaaja, luokanopettajat
	Käynnit alakouluilla 6.luokissa	rehtori, oppilaanohjaaja
	7. luokkien muodostaminen	rehtorit (ala- ja yläkoulu), kuraattori, psykologi, luokanopettajat
	Vanhempainilta yläkoululla	rehtori, kuraattori, luokanohjaajat, oppilaanohjaaja

	Tulevien seitsemäsluokkalaisten tutustumispäivä, (Rajavuoripäivä)	nuorisotoimi, seurakunta, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi
	Tutustumispäivä yläkoululla	aineenopettajat, oppilaanohjaaja
	Siirtopalaveri	luokanopettajat+ yläkoulun oppilashuolto
7. luokka	Ryhmyttämiset	kuraattori, luokanohjaajat, nuorisotoimi, seurakunta
	Tarvittaessa perhepalaverit; HOJKS, oppimissuunnitelmat, MMT-oppimissuunnitelma-palaveri	luokanohjaajat, erityisopettaja, aineenopettajat oppilashuolto tarpeen mukaan
	Luokkakohtainen vanhempainilta	luokanohjaajat
	Tiedottaminen; Wilma-viestit	luokanohjaajat, aineenopettajat, oppilaanohjaaja, rehtori
	Ohjauskeskustelut	luokanohjaajat
	Vanhempainilta/valinnaiset aineet	rehtori, aineenopettajat, oppilaanohjaaja
8. luokka	Tarvittaessa perhepalaverit, HOJKS, oppimissuunnitelmat, MMT-oppimissuunnitelma-palaveri	luokanohjaajat, oppilashuolto tarpeen mukaan, erityisopettajat, aineenopettajat
	Tarvittaessa tehostettu henkilökohtainen ohjaus	oppilaanohjaaja, oppilashuolto
	Luokkakohtainen vanhempainilta tarvittaessa	luokanohjaajat
	Teema vanhempainpäivä	rehtori
	Vanhempainvartit	luokanohjaajat
	Laaja terveystarkastus	terveydenhoitaja, koululääkäri
	Toisen asteen vierailut	oppilaanohjaaja
	TET-jaksot	oppilaanohjaaja

9. luokka	Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut	oppilaanohjaaja
	Vanhempainilta: yhteishaku + jatko-opinnot	oppilaanohjaaja, rehtori
	Luokkakohtainen vanhempainilta tarvittaessa	luokanohjaajat
	TET-jaksot	oppilaanohjaaja
	Tutustumiset 2. asteen oppilaitoksiin	oppilaanohjaaja
	Tarvittaessa vanhempainvarit, perhepalaverit, HOJKS, oppimissuunnitelmat, MMT-oppilaiden oppimissuunnitelmapalaverit	luokanohjaaja, oppilashuolto tarpeen mukaan, erityisopettaja, aineenopettaja
	Tarvittaessa kolmikantakeskustelut	luokanohjaajat, oppilaanohjaaja, oppilashuolto
	Tarvittaessa tehostettu henkilökohtainen ohjaus	oppilaanohjaaja, oppilashuolto, etsivä nuorisotyö
	Wilma-viestit	luokanohjaajat, aineenopettajat
	Tiedottaminen; yhteishaku, toisen asteen vanhempainillat	oppilaanohjaaja
	Tiedonsiirto toiselle asteelle (HOJKS)	oppilaanohjaaja, erityisopettaja
2. aste	Yhteishaun tulokset	oppilaanohjaaja
	Jatko-ohjaus	oppilaanohjaaja
	Oppivelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuu (perusopetus)	oppilaanohjaaja
	Saattaenvaihto toisen asteen koulutukseen	oppilaanohjaaja, erityisopettaja, kuraattori, terveydenhoitaja
Asuin-kunta	Oppivelvollisuuden ohjaus- ja valvontatyö (asuinkunta)	sivistysjohtaja, etsivä nuorisotyö

8.5.5. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtyminen edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja oppivelvollisuuden suorittaminen toisella asteella. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

8.5.6. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus

Oppivelvollisuuden laajennuksen myötä oppilaan tulee hakea perusopetuksen jälkeen joko toiselle asteelle suorittamaan tutkintoa, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa määritellyyn koulutukseen. Jos oppilas tarvitsee esimerkiksi tukea urasuunnittelussaan ja opiskelutaidoissaan sekä vahvistusta itsesääätelyssään ja itsetuntemuksessaan, hänellä on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8. ja 9. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin.

Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti koulun oppilaanohjaaja ja oppilasta tuetaan moniammatillisesti koulun aikuisten ja huoltajien kanssa. Yhteistyötä tehdään myös etsivän nuorisotyön ja toisen asteen oppilaitosten kanssa. **Oppilaalle laaditaan Wilmaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma, johon kirjataan ohjauksen tarve ja tavoite, oppilaan vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja harrastukset sekä koulunkäynnin sujuminen ja jatko-opintotoiveet. Tarvittaessa suunnitelma siirtyy oppilaan mukana myös toiselle asteelle.** On arvioitu, että ohjausta tarvitsee noin 1/6 oppilaista, n. 10h / oppilas. Oppilas on suunnitelman teossa mukana ja tilannetta seurataan säännöllisesti.

8.5.7. Perusopetuksen ohjaus- ja valvontavastuu

Perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy, kun oppivelvollinen aloittaa opintonsa seuraavassa oppilaitoksessa. Ohjauksen ja valvonnan apuvälineinä toimivat Valpas-järjestelmä ja yhteistyö toisen asteen toimijoiden kanssa. Kun opiskelija aloittaa opintonsa 2. asteella, ohjaus- ja valvontavastuu siirtyy seuraavalle koulutuksen järjestäjälle. Jos oppivelvollinen nuori on vielä OKM:n vuosittain päättämänä ajankohtana elokuun loppupuolella ilman opiskelupaikkaa, perusopetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa tästä

nuoren asuinkunnalle, ja vastuu ohjauksesta ja valvonnasta siirtyy asuinkunnalle. Asuinkunnan tehtävänä on kahden kuukauden kuluttua ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka ja asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu päättyy oppilaan aloittaessa opinnot oppivelvollisuuslain mukaisessa koulutuksessa.

8.5.8. Ohjaus siirtymävaiheessa peruskoulusta toiselle asteelle

- henkilökohtaiset ohjauskeskustelut
- tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus
- monialainen yhteistyö oppilaiden ja huoltajien kanssa
- nuoren elämänhallinnan, itsenäisyyden ja hyvinvoinnin tukeminen
- peruskoulun päättötodistus ja jatko-opintopaikan löytyminen
- tiedonsiirto toiselle asteelle, tiedonsiirtolomakkeiden täyttö yhteistyössä opion ja erityisopettajan kanssa
- yhteishaun tulokset ja paikan vahvistaminen
- jälkiohjaus
- lisähaku
- tiedonsiirtopalaverit toisen asteen oppilaitosten kanssa toisen asteen opintojen alussa
- perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu: mitä tarkoittaa käytännössä?

8.6. TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMINEN LAIHIAN PERUSOPETUKSESSA

Työelämään tutustuminen tarjoaa oppilaille hyvän tilaisuuden tutustua työelämän sääntöihin ja erilaisten yritysten ja organisaatioiden toimintaan. TET -jaksojen tarkoituksena on herättää oppilaissa kiinnostusta urasuunnitteluun ja helpottaa jatko-koulutuspaikan valintaan.

8.6.1. Työelämään tutustumisen toimintatavat

Oppilaat saavat ohjausta työelämään liittyvissä asioissa oppilaanohjauksen tunneilla. Periaatteena on, että oppilas hankkii koulun ulkopuolella toteutettavan TET-paikan itse. Hän saa näin arvokasta kokemusta työpaikan hakemisesta ja oppii toimimaan itsenäisesti työnhakutilanteessa. Oppilas saa myös henkilökohtaista ohjausta TET-paikan hankkimisen onnistumiseksi. Huoltajat saavat tietoa työelämään tutustumisesta lukuvuositiedotteesta ja kotiin lähetettävien Wilma-viestien ja paperitiedotteiden avulla. Huoltajat voivat olla lapsensa TET -paikan hankkimisessa hyvänä apuna. On myös mahdollista, että oppilas tutustuu huoltajansa työpaikkaan, ellei sitä jo ennestään tunne.

TET -matkoihin sovelletaan koulumatkoja koskevia perusopetuslain periaatteita, joiden mukaan alle viiden kilometrin matkan kustannuksista ja järjestämisestä vastaa huoltaja. TET-paikka pyritään järjestämään siten, että TET on mahdollista toteuttaa jo käytössä olevilla kuljetusjärjestelyillä (linja-auto/taksikuljetus). Mikäli

oppilas hankkii TET -paikan oman kunnan ulkopuolelta, huoltaja vastaa lapsensa matkakustannuksista ym. kuluista.

8.6.2. Työelämään tutustuminen ja toimintatavat eri vuosiluokilla

Työelämään tutustumisen ajankohdat päätetään opettajainkokouksessa suunniteltaessa tulevan lukuvuoden ohjelmaa.

1.-2. luokat

Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

3.-6. luokat

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

7. luokka

Seitsemäsluokkalaisilla on kevätlukukaudella yhden työpäivän pituinen TET-harjoittelu, joka tapahtuu lähinnä oman kunnan hallinnonalojen eri toimipisteissä. Tällöin tutustutaan konkreettisesti oman koulun ja kunnan aikuisten töihin. Oppilaille ilmoitetaan tarkempi ajankohta hyvissä ajoin ennen TET -päivää ja työelämään tutustumiseen liittyviä asioita käsitellään oppilaanohjauksen tunneilla.

8. luokka

Kahdeksannen luokan oppilaille on kevätlukukaudella viikon mittainen TET-jakso, jolloin oppilaat työskentelevät työpaikoilla koulun ulkopuolella. Periaatteena on, että oppilas hankkii itse työelämään tutustumispaikkansa. Näin hän saa tärkeitä kokemuksia työnhausta ja oppii toimimaan itsenäisesti koulun ulkopuolella.

9. luokka

Yhdeksannen luokan oppilaille on syyslukukaudella viikon mittainen TET -jakso, jolloin he työskentelevät pääasiassa Laihian ja lähialueen työpaikoilla. Mikäli huoltajat antavat suostumuksensa ja huolehtivat majoitukseen ja matkoihin liittyvistä kustannuksista voivat oppilaat suorittaa työelämään tutustumisen myös kauempana (esim. sukulaisten luona majoittuen).

Työelämään tutustumisviikolla oppilaat voivat tutustua myös toisen asteen ammatilliseen koulutukseen oppilaitosten järjestämän ohjelman mukaisesti (esim. TEKNO-tet).

TET-paikan hankinta tapahtuu saman periaatteen mukaisesti kuin 8. luokalla. Ts. oppilas hankkii itse TET -paikkansa

TET-sopimus

Oppilas tekee TET-jaksosta TET-paikan kanssa kirjallisen sopimuksen, johon kirjataan mm. tetin tavoitteet.

TET:n arviointi

Oppilas ja työnantaja arvioivat TET-jaksoa kirjallisesti. Oppilas suorittaa tet-jaksolle annetut kirjalliset tehtävät, itsearvioinnin ja pyytää työnantajalta myös kirjallisen arvion omasta työskentelystään TET-jakson aikana. Oppilas palauttaa oman ja työnantajan arvioinnin TET-jakson päätyttyä oppilaanohjaajalle.

8.7. TIEDOTTAMINEN JA YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA

Oppilaalla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus saada tietoa opetussuunnitelmasta sekä opetukseen ja ohjaukseen kuuluvista seikoista. Opetuksen järjestäjä ja oppilaan oma koulu tiedottavat huoltajille lapsen koulunkäyntiin liittyvistä asioista opintopolun eri vaiheissa monella eri tavoin. Ennen koulun aloittamista tiedottaminen mm. tapahtuu yleisillä ilmoituksilla paikallislehdessä esim. kouluun ilmoittautumiset ja koulujen alkamisajankohdat.

Hyvä tiedonkulku koulun, oppilaan ja kodin välillä on yksi sujuvan koulunkäynnin peruselementeistä. Tiedottaminen oppilaiden huoltajille alkaa jo ennen varsinaista koulun alkua. Koko koulunkäynnin ajan oppilas itse on tiedotuksen keskiössä. Hän on sekä tiedottamisen kohde, mutta hänellä on myös tärkeä tehtävä tiedon välittämisessä. Oppilas saa koulusta kotiin huoltajille vietäväksi erilaisia tiedotteita, kutsuja ja kyselyjä. Oppilas tuo kouluun opettajille ja luokanohjaajille huoltajien lähettämää tietoa (esim. vastauksia erilaisiin kyselyihin ja ilmoittautumisia erilaisiin tilaisuuksiin).

8.7.1. Tiedottaminen vuosiluokilla 1-6

Oppilas saa omalta luokanopettajaltaan säännöllisesti koulunkäyntiä koskevaa tietoa. Huoltajille tieto kulkee lähinnä Wilman kautta niin tiedotteina kuin henkilökohtaisina viesteinäkin.

Vanhempainillat alakoulussa

Vanhempainiltoja järjestetään alakoulun aikana kaikilla vuosiluokilla vähintään yksi lukuvuoden aikana. Vuosiluokilla 1-4 arviointikeskustelu yhdessä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa korvaa välitodistuksen. Myös 5.luokan aikana opettaja tapaa oppilaan ja huoltajan. Ennen 7.vuosiluokalle siirtymistä opettaja pitää keskustelun yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Tarvittaessa tapaamisia voi olla useampiakin lukuvuoden aikana.

Alakoulusta yläkouluun siirtyvien oppilaiden huoltajille pidetään vanhempainilta kevätlukukauden loppupuolella. Kutsut kuudensien luokkien huoltajille toimittaa alakoulun luokanopettaja. Kuudensien luokkien oppilaiden huoltajille järjestettävän vanhempainillan tehtävänä on tiedottaa huoltajille asioista, jotka muuttuvat oppilaan siirtyessä alakoulusta yläkouluun. Tällaisia ovat mm. aineopettaja- ja jaksojärjestelmä, opetussuunnitelman mukaan alkavat uudet oppiaineet, koulupäivän pituus, koulukuljetukset ja koulun käytössä olevat tilat. Myös oppilashuollon toiminta ja jäsenet sisältyvät tiedottamiskohteisiin.

8.7.2. Tiedottaminen yläkoulussa

Oppilaan siirtyessä alakoulusta yläkouluun oppilaan vanhemmat pyritään saamaan mukaan kodin ja koulun väliseen toimintaan jo kuudennen luokan kevätlukukauden aikana. Huoltajille lähetetään täytettäväksi lomake, jolla kysytään jo kuudennen luokan kevätlukukauden alussa tietoa yläkouluun siirtyvästä oppilaasta ja hänen mahdollisesti tarvitsemistaan tukitoimista.

Huoltajille järjestetään myös kuudennen luokan keväällä yläkoulussa vanhempainilta, jolloin huoltajille annetaan tietoa yläkoulun toiminnasta. Huoltajilla on myös mahdollisuus tutustua kouluun ja tuleviin luokanohjaajiin, mikäli nämä ovat jo tiedossa.

Oppilaat saavat koulunkäyntiä koskevaa tietoa omalta luokanohjaajaltaan, joka tapaa luokkansa oppilailta viikoittain pidettävässä luokanohjaajatuokiossa. Tiedonkulun kannalta on oppilaalla keskeinen tehtävä myös yläkoulussa, koska tiedotteet kulkevat pääsääntöisesti oppilaan mukana kotiin.

Koulun yhteisistä ja kaikkia oppilaita ja heidän huoltajiaan koskevista asioista tiedottamisvastuu on rehtorilla. Koulu tiedottaa lukuvuoden tapahtumista syyslukukauden alussa koteihin oppilaiden mukana lähetettävillä lukuvuosiedotteilla. Tiedottamistoiminnassa käytetään yläkoulun aikana kaikkia mahdollisia käytössä olevia välineitä; paperitiedotteita, Wilma-viestejä ja vanhempainiltoja.

Yhteyttä yksittäisiin huoltajiin pidetään tarvittaessa myös puhelimitse, sähköpostilla ja tekstiviesteillä. Luokanohjaajat tapaavat huoltajia vuosittain myös vanhempainvarti-tapaamisissa. Aineopettajat ottavat tarvittaessa yhteyttä huoltajiin myös edellä mainituilla tavoilla.

Oppilaat ja huoltajat saavat tiedon kokeiden järjestämisaikakohdista myös Wilman avulla. Samoin huoltajat voivat seurata lapsensa poissaoloja, kokeiden tuloksia ja muita lastaan koskevia asioita ed. mainitusta viestintävälineestä, Wilmasta.

Vanhempainillat yläkoulussa

Vanhempainiltoja pidetään jokaisella vuosiluokalla 7-8-9. Aiheet vanhempainilloissa vaihtelevat ikäkauden ja ajankohdan vaatimusten mukaan. Kutsut vanhempainilloista lähetetään huoltajille joko paperikutsuina oppilaan mukana tai Wilman kautta.

7. luokat

Syyslukukauden alussa pidetään luokanohjaajan toimesta yksi luokkakohtainen vanhempainilta, jonka tarkoituksena on tutustuttaa huoltajat toisiinsa, luoda luokalle yhteiset toimintaperiaatteet ja sopia mahdollisista luokan yhteisistä tilaisuuksista ja tavoitteista. Kevätlukukaudella pidetään vanhemmille ja oppilaille valinnaisainemessut, joissa esitellään kahdeksannella luokalla alkavia valinnaisia aineita. Messuilla annetaan myös tietoa huoltajille ammatinvalintaan ja jatkokoulutukseen liittyvistä asioista, (mm. valinnaisaineiden vaikutus jatko-opintoihin ja valintaperusteet toiselle asteelle).

Luokanohjaajat/aineenopettajat voivat pitää tarvittaessa luokkakohtaisia vanhempainiltoja esim. luokkaretken tai jonkin muun tapahtuman suunnitteluun liittyen.

8. luokat

Kahdeksannen luokan aikana pidetään huoltajille kasvatukseen liittyvä vanhempainilta, joka pyritään järjestämään yhteistyössä jonkun muun tahon kanssa (esim. seurakunta, nuorisotoimi). Kevätlukukaudella pidetään vanhemmille ja oppilaille valinnaisainemessut, joissa esitellään yhdeksännellä luokalla alkavia valinnaisia aineita. Messuilla annetaan myös tietoa huoltajille ammatinvalintaan ja jatkokoulutukseen liittyvistä asioista, (mm. valinnaisaineiden vaikutus jatko-opintoihin ja valintaperusteet toiselle asteelle). Luokanohjaajat/aineenopettajat voivat pitää tarvittaessa luokkakohtaisia vanhempainiltoja esim. luokkaretken tai jonkin muun tapahtuman suunnitteluun liittyen.

9. luokat

Yhdeksännen luokan oppilaiden huoltajille pidetään syyslukukauden aikana yhteishakua, jatko-opintoja ja ammatinvalintaa käsittelevä yhteinen vanhempainilta. Tällöin tilaisuuteen pyritään saamaan toisen asteen oppilaitosten esittelyjä. Tämän yhteisen vanhempainillan lisäksi huoltajille tiedotetaan lähialueella järjestettävistä toisen asteen oppilaitosten vanhempainilloista. Tämä tiedottaminen tapahtuu Wilma-viesteillä sekä oppilaiden mukana lähetettävillä paperitiedotteilla.

Oppilaiden huoltajille tiedotetaan myös koulutukseen liittyvistä muista tapahtumista, mikäli niiden katsotaan auttavan jatko-opintojen ohjauksessa ja helpottavan oppilaan päätöksentekoa jatkokoulutuksen valinnassa.

Luokanohjaajat/aineenopettajat voivat pitää tarvittaessa luokkakohtaisia vanhempainiltoja esim. luokkaretken tai jonkin muun tapahtuman suunnitteluun liittyen.

8.7.3. Tiedottaminen yhteishausta

Peruskoulun oppilaat hakeutuvat yhdeksännen luokan keväällä yhteishaussa toisen asteen koulutukseen. Huoltajille tiedotetaan yhteishaun aikataulusta ja muista opiskelijavalintaan liittyvistä seikoista ed. mainituissa yhteisissä vanhempainilloissa, joihin huoltajien on syytä osallistua. Tämän lisäksi oppilaanohjaaja lähettää huoltajille yhteishaun toimeenpanoa ja aikataulua koskevia tiedotteita yhdeksännen luokan aikana Opetushallituksesta tulevien ohjeiden mukaisesti.

Tieto oppilaan pääsystä hakemaansa toisen asteen koulutukseen tulee hakijalle kesäkuussa sähköpostitse. Mikäli oppilas ei ole saanut hakemaansa koulutuspaikkaa ja on jäämässä kokonaan ilman sitä, ottaa oppilaanohjaaja yhteyttä oppilaaseen ja tarvittaessa myös huoltajaan jatkotoimenpiteitä varten ja oppilasta ohjataan hakeutumaan ensisijaisesti jatkuvassa haussa avoinna oleviin koulutuspaikkoihin. Oppilaanohjaaja seuraa ja selvittää, onko oppivelvollinen hakeutunut oppivelvollisuuslain mukaiseen koulutukseen ja kun oppilas aloittaa opintonsa toisella asteella, siirtyy ohjaus ja valvontavastuu toisen asteen koulutuksen

järjestäjälle. Jos taas oppilas ei aloita opintojaan OKM:n vuosittain päättämänä ajankohtana, tulee perusopetuksen järjestäjän tehdä ilmoitus oppivelvollisen asuinkunnalle.

8.8. YHTEISTYÖ ERI TOIMIJOIDEN KANSSA

Yhteistyötä tehdään peruskoulun aikana monen eri yhteistyötahon kanssa. Tällaisia yhteistyökumppaneita, joilla on ohjaukseen liittyvä funktio, ovat mm. nuorisotoimi, seurakunta, poliisi, alueella toimivat yritykset sekä lähialueen oppilaitokset. Toisen asteen oppilaitoksilla on ammatinvalinnan ja jatkokoulutuspaikan valinnassa keskeinen ohjauksellinen tehtävä. Koulu ja paikalliset yritykset tekevät yhteistyötä mm. kummiyritystoiminnan merkeissä.

Nuorisotoimi, seurakunta ja poliisi ohjaavat oppilaita koulunkäynnin eri vaiheissa monissa yhteyksissä ja tilaisuuksissa, joita järjestetään yhdessä koulujen kanssa.

8.9. OHJAUSSUUNNITELMAN ARVIOINTI JA PÄIVITTÄMINEN

Ohjaussuunnitelmaa arvioidaan ja sitä päivitetään vuosittain lukukauden alussa. Jokaisessa koulussa tarkastellaan eri toimijoiden tehtävät ja sovitaan vastuut lukuvuoden alussa. Päivittäminen on erityisen tärkeää silloin, kun työyhteisössä tapahtuu henkilöstövaihdoksia. Uudet työntekijät perehdytetään ohjaussuunnitelmaan.